

Ede, Kerkelijk Centrum Emmaüs
Zondag 28 januari 2007, 17.00 uur
Lezingen Jesaja 62: 1-5 en Johannes 2: 1-11
Preek over Johannes 2: 1-11

Intochtslied: Gezang 166: 1, 2
Stil gebed
Votum en groet
Lied: Psalm 77: 1, 2 (Oude berijming)
Belijdenis van het geloof
Lied: Psalm 77: 7 (Oude berijming)

Gebed
Schriftlezing: Jesaja 62: 1-5
                  Johannes 2: 1-11
Lied: Psalm 131 (Liedboek)
Preek
Lied: Gezang 166: 3, 4

Dankgebed en voorbeden
Inzameling van de gaven
Slotlied: Psalm 72: 6,7 (Liedboek)
Zegen

Gemeente des Heren,

1.
Het evangelie zoals door Johannes geschreven. Als hoorden we het voor het eerst in ons leven.
Nu in de vertaling volgens de Naardense Bijbel.

*1. Op de derde dag geschiedt er
een bruiloft
te Kana in Galilea;
Jezus' moeder is daarbij.*

Op de derde dag.
Nadat Jezus tot Natanaël – in het vorige hoofdstuk - heeft gezegd, dat hij de hemel zal open zien met de engelen Gods opklimmend en neerdalend op de zoon des mensen!
Horen we goed – de paradox – engelen die eerst klimmen en dan dalen. Precies andersom dan we zouden verwachten.
Die beweging komt terug in het evangelie van deze middag. Zo wordt de glorie van Jezus geopenbaard. Zo is zijn epifanie, zijn verschijning.

Op de derde dag hierna – geschiedt een bruiloft. Nu gaat er iets gebeuren. Nou ja, een bruiloft. Het feest wil niet goed op gang komen. Van de bruid hoor je zelfs niet gewagen. De bruidegom wordt een vraag gesteld, maar zijn antwoord wordt niet eens afgewacht. En Jezus – Hij blijft achter de schermen van het feest, in de keuken zagezegd.

We zijn in Kana, in Galilea. Jezus' moeder is daarbij – genodigd. Als vanzelf vullen we haar naam, Maria, in. Johannes noemt haar naam niet. Voor het eerst en tegelijk voor het laatst in dit Evangelie treedt ze op. Twee zinnen zal ze spreken. Dat is alles.

2. *Ter bruiloft genodigd is ook Jezus met zijn leerlingen.*

Ook Jezus. Met zijn leerlingen, de eerste, een vijftal nu. Jezus verschijnt op de derde dag. De dag van opstanding. Nu al. Alvast. Een epifanie, een verschijning in glorie. Maar hoe ...

3. *Als er een tekort aan wijn komt zegt Jezus' moeder tot hem: ze hebben geen wijn!*

Een bruiloft. Een zevendaags feest. En tekort aan wijn. Schande over het bruidspaar. Daar zal nog jaren over gesproken worden. Dat zullen ze hun leven lang moeten horen. De moeder neemt het initiatief. Haar zoon, die kan raad schaffen. Het tekort aanvullen. Ze hebben geen wijn meer! Aldus de Nieuwe Bijbelvertaling. Ze hebben geen wijn, zo letterlijk. Nog erger. Het klinkt alsof er helemaal geen wijn is. En dat moet bruiloft heten. Ze *hebben* niet eens wijn.

Over wijn gesproken. Johannes laat alleen hier in zijn Evangelie het woord *wijn* vallen, met een herhaling in hoofdstuk 4 die verwijst naar Kana. Johannes heeft niet de instelling van het avondmaal aan het einde, van hem horen we niet over brood en wijn in de nacht waarin Jezus werd overgeleverd. Wijn? Enkel hier in Kana. En dan is die wijn er om te beginnen ook nog niet.

4. *Jezus zegt tot haar: 'betekent dat iets tussen mij en u, vrouwe? mijn uur is nog niet gekomen!*

Tamelijk afstandelijk, op zijn zachtst gezegd. Kan dat niet wat vriendelijker tegen je eigen moeder? 'Wat wilt u van me?', vertaalt de Nieuwe Bijbelvertaling. Letterlijk schrijft Johannes: *wat voor mij, wat voor u*. Ieder zijn of haar taak. Een taak voor de moeder. En een andere taak voor de zoon.

Mijn uur is nog niet gekomen. Alles wat moet rijpen, heeft tijd nodig. Er valt niets te forceren. Het Koninkrijk van God breekt door op de manier van de stervende tarwekorrel, ingevouwen in de aarde, en sterft de oogst tegemoet. Geen mens weet hoe. Het heeft zijn eigen uur. En dat is het uur van Jezus, sterven naar de oogst heen. Op het bruiloftsfeest dat begint met: geen wijn. Op sterven na dood, dit feest.

5. *Zijn moeder zegt tot de bedienden: wat hij u ook zegt, doet het!*

Het tweede, en tegelijk laatste woord van Jezus' moeder in dit evangelie. Ze zegt het tegen de dienaren, de *diakenen*, zo staat er. Een diaken en de wijn, die twee zie je nog altijd samen. Aan de tafel des Heren.

6. *Er zijn daar
zes stenen watervaten opgesteld geweest,
naar het reinigingsgebruik van de Judeeërs,
elk met een inhoud van
twee tot drie metreten.*

Zes vaten. Met water. Om te reinigen. Handen. Voeten. Borden. Bestek. Op een bruiloft die een week duurt valt er heel wat te wassen en af te wassen. Elk vat kan – ruw geschat – zo'n honderd liter water bergen. Al met al zeshonderd liter water dus.

7. *Jezus zegt tot hen:
giet die watervaten vol met water!
zij gieten ze vol tot bovenaan.*

'Doe wat hij zegt', sprak de moeder. En ze doen het, de diakenen, de dienaren. Vol met water gieten ze de vaten, alle zes. Tot bovenaan, tot aan de rand. Welke beweging maakten de engelen ook alweer? Precies, van beneden naar boven, en dan: van boven naar beneden. Het water – van beneden naar boven, tot aan de rand, vol. En dan – de beweging van boven naar beneden: de hemel daalt in het water neer. De glorie van Jezus daalt af in het water. En van vreugde begint het water te blozen. Aldus de dichter Willem Barnard. Van liefde. Van roze tot rood. Rood als een roos wordt het water. Bloedmooi. Als rode wijn, fonkelend.

8. *Hij zegt tot hen:
schept er nu wat uit
en brengt dat naar de tafelmanneester!
Zij brengen het.*

Schept! Het klinkt, niet toevallig, als op de eerste bladzijde van de Bijbel. God schept, de hemel en de aarde. De wijnstok op die aarde. De vrucht van de wijnstok. Ook op de nieuwe aarde. Wanneer Noach aan land komt. Dwars door het water van de grote reiniging heen, vaste grond onder de voeten vindt. Wat plant hij als eerste op de vernieuwde aarde? Juist, een wijnstok. Dat hij daarna geen maat weet te houden bij het drinken van de wijn, ach, hij is immers een overlevende van de grote ramp, de grote nacht. Het neemt niet weg dat naar het psalmwoord de wijn het hart van de mens zal verheugen. En daar weet de gemeente van Christus van mee te praten.

De bruiloft die letterlijk nagenoeg in het water was gevallen, breekt door tot een ware bruiloft. De diakenen brengen het water – de wijn – naar de tafelmanneester, de ceremoniemeester, de hoofdkok.

9. *Zodra de tafelmanneester het water proeft
dat wijn geworden is,
- en hij heeft niet geweten
vanwaar die was,*

*alleen de dienaars wisten het,
die het water hadden geschept –
roept de tafelmanneester de bruidegom*

Proeven het water. Dat wijn geworden is.

Zoals altijd nog gebeurt in het verborgene van de wijnstok. Het water van de hemel wordt in de druif – geen mens weet hoe – tot druivensap dat vervolgens gist tot wijn.

Om precies te zijn – en het luistert hier nauw – er staat niet dat water in wijn veranderd is. Johannes schrijft dat water tot wijn geworden is. Jezus maakt water tot wijn, zegt Johannes later in een terugblik op Kana. Hij versnelt, om zo te zeggen, het tempo van de natuur. De rijping geschiedt in een oogwenk. In het spreken van het woord ‘schept’ voltrekt zich het geheim van tot wijn geworden water. Zijn glorie daalt neer in het tot aan de rand opgeklommen water, overvloeiend de vaten – en het water bloost, ja, het bloost tot wijn.

De tafelmanneester schept op zijn beurt en proeft. Zie, zijn gezicht. Wat een wijn!

Vanwaar deze wijn van het jaar? Vanwaar? De tafelmanneester weet het niet. Hij weet niet vanwaar die is.

Een dubbele bodem. Vanwaar die wijn is. Maar ook: vanwaar die is. Die man die water in wijn herschept. Dus: vanwaar Jezus is.

10. *en zegt hij tot hem:
iedere mens zet de goede wijn
éérst voor,
en wanneer ze flink gedronken hebben
de mindere;
maar jij hebt de goede wijn bewaard
tot daarnet!*

Nog een keer de paradox, onze gewone wereld op de kop. Zeven dagen eten en drinken. Beginnen met de beste wijn. Op den duur proeven ze toch niet meer het verschil. De minder goede kwaliteit komt later. Maar hier – het beste het leste.

Ja, het was een vraag. Aan de bruidegom. Maar hem horen we niet meer antwoorden. Hij zou het ook niet weten. Vanwaar deze wijn. Vanwaar deze mens die de in het water vallende bruiloft doorstraalt van een ongekende gloed, fonkelend, stralend. Heerlijk!

11. *Dit is het begin dat Jezus maakt
met de tekenen
te Kana in Galilea;
zo laat hij zijn glorie verschijnen en
komen zijn leerlingen tot geloof in hem.*

De toepassing van de geschiedenis van Kana’s bruiloft. In drievoud.

1.

Dit is het begin van de tekenen.

Liever niet: wonderteken. Johannes schrijft niet: wonder. Jezus' moeder, zij verwacht een klein wonder. Maar Johannes schrijft: teken.

Het begin van Jezus' tekenen. Het teken in den beginne. Het beginsel van alle tekenen. De moeder van zijn tekenen. Aarts-teken, ja dat staat er!

Wat is hier een teken? In het tot wijn geworden water geeft Jezus zichzelf. Dit be-tekent hij zelf. Zo is hij. Zo is zijn epifanie. Zo verschijnt hij ons.

In het teken van het water. Gevuld tot de rand, het water van de reiniging. We herkennen: water van de doop, van de grote vloed in Noachs dagen, van de Rode Zee in Israëls dagen, van de Jordaan waarin Jezus ten onder gaat en waaruit hij opstaat. Teken van dood en leven. Water om te drinken. Maar ook van het te veel drinken, te verdrinken, ver-drinken.

In dat water daalt de glorie van Jezus neer, daalt de hemel af op aarde. Bloedrode wijn. Johannes, zoals gezegd, vertelt niet de instelling van het avondmaal aan het einde van het evangelie zoals zijn collega-evangelisten. Hij vertelt het hier, aan het begin. Hij kan niet wachten. Hier verschijnt Jezus in de tekenen van water en wijn, van doop en avondmaal. Van de beide tekenen die zijn epifanie begeleiden en verzegelen.

En door het tot wijn geworden water gaat het heen naar Kanaän. En Kana draagt in zijn naam de belofte van Kanaän, de nieuwe schepping, de vrucht van de nieuwe wijnstok. Het begin: Kana... Natanaël, Jezus zag hem zitten onder de vijgenboom. Voeg daar de wijnstok bij, en we zijn aangekomen in het land van melk en honing waar ieder zal zitten onder wijnstok en vijgenboom. Vreugde, pure blijdschap.

Fluisterde Jesaja het ons zo even niet in het oor:
*Zoals de bruidegom zich verheugt over zijn bruid,
Zo zal God zich over jou verheugen...*

2.

Zo laat hij zijn glorie verschijnen.

Zijn uitstraling. Zo verschijnt Jezus. Op de manier van de bruiloft in Kana. Eerst van achter de schermen zagezegd. Helemaal geen bruiloft om te beginnen. Even duikt de bruidegom op. Van een bruid wordt zelfs niet vernomen. Wijn hebben ze daar niet.

Epifanie in fasen, stapsgewijs. Niet alles in één keer. Dat licht zou ons te fel, te verblindend zijn. Op de manier van een teken, het teken, aartsteken.

Water – zonder water geen leven, eerste levensbehoefte in de woestijn – wordt tot wijn – overvloeiende de beker, het leven als méér dan overleven. Ja, vreugde in het leven. Het hart verheugd door deze wijn. In dit teken verschijnt Jezus. Jezus zelf. Zo is hij. Dit is hij.

3.

... zo laat hij zijn glorie verschijnen en komen zijn leerlingen tot geloof in hem.

Aan deze Jezus kan ik me overgeven, in diepst vertrouwen, met huid en haar, met lichaam en ziel, in leven en sterven.

Over sterven gesproken. Wanneer Jezus straks gestorven is, stoot één van de soldaten met een lans in zijn zijde, en meteen komt daar bloed uit en water. Zo schrijft Johannes.

Het bloed als de wijn, het stralende leven.

En het water als de Geest, rivieren van levend water.

Dit is de glorie van Jezus. Heerlijkheid hier. God die zo diep neerdaalt, dat het niet dieper kan, en daarin toch God blijft. Dat is Jezus. Zo is zijn glorie. Zo verschijnt hij vandaag in het aartsteken van Kana.

Het feest is al begonnen, vandaag in Ede, in deze eredienst.
Wij geloven, Heer, kom ons ongelooft te hulp.

In de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

Amen.